

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Centre de Recursos per a l'Aprenentatge i la Investigació
Biblioteca del Pavelló de la República

Av. Cardenal Vidal i Barraquer, s/n
08035 Barcelona
Tel. 93 4285457
Fax. 93 4279371
www.bib.ub.es

**Inventari del Fons AG
(Sèrie Arxiu Gràfic)
Subsèrie Exposició Mèxic
de la Biblioteca del Pavelló de la República
de la Universitat de Barcelona**

**Olga Giralt i Esteve
Documentalista**

Barcelona, octubre 2006

FONS AG. SUBSÈRIE EXPOSICIÓ MÈXIC

Exposició fotogràfica "¿Por qué España? Guerra Civil 1936-1939 y el exilio en México, 60 años después ..." (1999 : Mèxic – Espanya)

AG (Exp. Mèxic). 1

1- Llibre de signatures de l'exposició celebrada a: Mèxic, Palma de Mallorca i Alcalà d'Henares (1999)

2- Material divers de l'exposició: peus de foto, plafons explicatius, tríptics, il·lustracions, fotografies de la ciutat de Mèxic, etc.

3- SOTO LOMBARDO, Rosa M. ; HERNÁNDEZ NAVARRO, Germán. *Reseña gráfica de la exposición "Testimonios del Exilio español en México" realizado por el CEFPSVLT"; depositado en el Centre d'Estudis Històrics Internacionals de la Universitat de Barcelona.* [Mèxic], 2003.

4- Carta de Jordi Planes del CEHI agraït al CEFPSVLT la *Reseña gráfica de la exposición* Barcelona, febrer 2003.

AG (Exp. Mèxic). 2

1- Fotografies de Vicente Lombardo Toledano, Secretari General de la Confederación de Trabajadores de México

1- Quatre dirigents del proletariat: León Jouhaux, Ramón González Peña, Vicente Lombardo Toledano i John L. Lewis

2- V. Lombardo en un acte de recolzament al govern de la República espanyola i contra el règim de Franco

3- Tres fotografies de V. Lombardo Toledano i altres companys de la CTM

4- V. Lombardo Toledano, nacionalitzador del petroli a Mèxic

5- V. Lombardo Toledano rebent la *Encomienda de Isabel la Católica* de mans de l'Ambaixador d'Espanya a Mèxic, Fèlix Gordón Ordaz, per la seva labor a favor de la república Espanyola (1937)

6- Dues fotografies de V. Lombardo Toledano i el General Lázaro Cárdenas, President de Mèxic (joventut i vellesa)

7- Fotografies de la Universitat Gabino Barreda creada a iniciativa a V. Lombardo Toledano (1933) i del Instituto Politécnico Nacional, dels quals fou professor V. Lombardo Toledano

8- Nota necrològica sobre V. Lombardo Toledano apareguda a la premsa mexicana (1968)

9- Fotografia de la bandera republicana amb les sigles CTM i retrat de V. Lombardo Toledano, present a l'exposició ¿Por qué España?

2- Fotografies dels Presidents de Mèxic que recolzaren sempre La República espanyola i els exiliats espanyols a Mèxic

1- General Lázaro Cárdenas

2- General Lázaro Cárdenas llegint el document d'expropiació del petroli a Mèxic

3- Vista panoràmica de la plaça del Zócalo a Ciutat de Mèxic plena de gent celebrant l'expropiació del petroli

- 4- Presidents de Mèxic: General Lázaro Cárdenas, Manuel Ávila Camacho i Miguel Alemán
- 5- Amalia Solórzano de Cárdenas, membre dels "Comités de Damas" encarregats de recollir donatius per pagar el deute del petroli
- 6- Lázaro Cárdenas, Fèlix Gordón Ordás i Martínez Fetuchy en un acte d'homenatge als exiliats espanyols a Mèxic, [s.d.]

3- La premsa mexicana. Retalls de premsa originals

4- La premsa mexicana. El periodisme mexicà compromès durant la Guerra Civil: *El Popular*

- 1- Tallers Vulcano són prova de la capacitat de creació dels refugiats (1 desembre 1938)
- 2- Itàlia s'apodera de Mallorca (28 juny 1938)
- 3-Inglaterra s'oposarà a qualsevol mesura que afecti Franco (10 juny 1938)
- 4- El rol del mar a la Guerra d'Espanya (14 juny 1938)
- 5- Més de dos-cents milions de francs per donar ajut a l'Espanya leial (18 juny 1938)
- 6- Gran batalla al front de llevant (4 juny 1938)
- 7- Cinc Junkers bombardegen Barcelona i d'altres ataquen València (29 juny 1938)
- 8- Impressionant acollida de les víctimes de la catàstrofe (29 setembre 1949)
- 9- Com treballava el fotògraf desaparegut Francisco Mayo (28 setembre 1949)
- 10- Fotografia d'una nena llegint *El Popular* (s.d.)

5- La premsa mexicana. El periodisme mexicà compromès durant la Guerra Civil: *Revista Futuro*

- 1- Homenatge a Espanya
- 2- Primer míting del Front Popular
- 3- Portada de la *Revista Futuro* de juliol de 1937 en solidaritat amb Espanya
- 4- Mapa d'Amèrica suposadament ocupada pels nazis
- 5- Mapa d'Europa suposadament en guerra
- 6- Portada del llibre *Esa gente de España ...* editat per Costa-Amic
- 7- Dibuix de Cardenio (Sinaia, mapa d'Espanya i uns braços que els acullen)
- 8- Article *Americanidad de España* d'Octavio Paz
- 9- Article *Doctrina de paz* d'Alfonso Reyes
- 10- Salutació des de la *Revista Futuro* de Rafael Alberti i M. Teresa León a la Confederación General de Obreros y Campesinos de México per la consecució del Frente Único (Mèxic, juny 1935)
- 11- Portada d'un suplement especial: *El pensamiento del gobierno y del pueblo de México : dos grandes líderes del pueblo mexicano*
- 12- S'organitzen les Milícies

6- La premsa mexicana. El periodisme mexicà compromès durant la Guerra Civil: Diversos

- 1- Collage de diverses capaçaleres de periòdics
- 2- Collage de diverses capaçaleres de periòdics, article i fotografia d'una manifestació contra la premsa reaccionària

- 3- Primera plana de *Regeneración : semanal revolucionario* (1938)
- 4- *Ayuda i : Boletín del Comité de Ayuda a los niños del pueblo español* (s.d.)
- 5- Quadres estadístics de la Guerra Civil Espanyola recopilats per F. Calzada a *Revista de Revistas*, suplement del periòdic *Excelsior* (s.d.)
- 6- "La calumnia, la verdad", article publicat algun periòdic mexicà (s.d.)
- 7- Miliciana pintada per SIM l'any 1936 publicada en algun periòdic mexicà (s.d.)
- 8- Nota necrològica de l'esposa de F. Largo Caballero morta mentre ell era a la presó publicada a *U.G.B. : Revista de Cultura Moderna* (14 octubre 1935)

7- La societat civil mexicana compromesa durant la Guerra Civil i l'exili

- 1- Cartell de la Universitat Obrera de Mèxic convidant a una exposició de cartells del Govern d'Espanya [1937]
- 2- Portades de diversos llibres d'autors espanyols editats a l'exili de Mèxic
- 3- Primera plana de *Nuestra Bandera : revista mensual de orientación política y cultural* amb una fotografia de La Pasionaria (abril 1934)
- 4- Portada del llibre *Segunda generación de poetas españoles del exilio mexicano*, editat per Peña Labra (1980)
- 5- Fotografies de les banderes mexicana i republicana amb les llestres : junio 10 1937, Escuela España – México
- 6- Carta del president de Comité Técnico de Ayuda a los Españoles en México, José Puche, a Vicente Lombardo, Secretari General de la CTM, agraint-li el seu interès pels refugiats espanyola a Mèxic (Mèxic, 10 octubre 1939)
- 7- Insígnia i relació dels professors espanyols de l'Institut Politécnico Nacional de Mèxic
- 8- Llistat dels integrants de l'Ateneo de la Juventud de Mèxic entre els quals hi ha diversos exiliats espanyols
- 9- Fotografia de la Casa de España, institució acadèmica creada a iniciativa d'Alfonso Reyes l'any 1938 per emular el Centro de Estudios Históricos de Madrid

8- La societat civil mexicana compromesa durant la Guerra Civil i l'exili. Els nens de Morelia

- 1- Collage de diverses fotos dels nens de Morelia: sortida d'Espanya i arribada a Veracruz, rebuda a Mèxic, protesta contra la Guerra Civil, l'escola Mèxic – Espanya, etc.
- 2- Reproducció d'un cartell de la República Espanyola demanant ajut per salvar els nens espanyols
- 3- Fitxes de nens enviats a Mèxic per la Ayuda al Niño Español del Ministerio de Sanidad y Asistencia Social de la República Espanyola
- 4- Reproducció d'una carta d'una mare espanyola (Concepción Valera) agraint a les persones encarregades de cuidar els seus fills i al President de Mèxic el seu ajut
- 5- Escultura (puny alçat) en homenatge a un nen espanyol mort a Morelia víctima de la barbàrie feixista
- 6- Fotografies diverses dels nens de Morelia

AG (Exp. Mèxic). 3

1- La revolució d'octubre (Astúries 1934)

- 1- Tres fotografies de milicians asturians

2- La Guerra Civil Espanyola. Diversos

- 1- Plànol d'un sector de la ciutat de Madrid durant la República amb alguns punts senyalitzats (Ministeri de l'Interior, Ateneu, Hotel Palace, presó Model, alguns quaters, etc.
- 2- Poema "Defensa de Madrid" de Rafael Alberti
- 3- Fragment d'una carta trobada en una trinxera a Villaverde (setge de Madrid) l'11 de novembre de 1936

3- La Guerra Civil Espanyola. Fotografies diverses

- 1- Milicià a l'Alcàzar de Toledo
- 2- Joves milicians disparant des d'un balcó
- 3- Cartell « Si me quereis escribir ya sabeis mi paradero ... »
- 4- Cartell « Aixafem el feixisme » del Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya
- 5- Nens pintant « juliol 1936 »
- 6- Nens pintant « CNT – JSU »
- 7- Nenes conversant davant d'un mur perforat per les bales
- 8- Home i nens refugiats dels avions en una cova
- 9- Infermera d'un hospital civil
- 10- Nena portant una bandera de les JSU de Barcelona
- 11- Milicians caminant

4- La Guerra Civil Espanyola. Fotografies de Madrid (1936)

- 1- Barricada de pedres a Madrid
- 2- Carrer de Madrid amb una pancarta on diu "No pasarán"
- 3- Carrer Montana de Madrid ple de gent amb els punys alçats
- 4- Edifici bombardejat a Madrid
- 5- Esclat d'un obús a la Gran Via de Madrid durant el setge de 1936
- 6- Nens i joves amb el puny alçat a Madrid
- 7- Milicians en una barricada a Madrid
- 8- Tres milicians al carrer Montana de Madrid

5- La Guerra Civil Espanyola. Fotografies del front de Brunete (1937)

- 1- Edifici en runes
- 2- Homes i milicians en una trinxera
- 3- Soldat, milicià i home caigut

6- La Guerra Civil Espanyola. Fotografies del front de l'Ebre (1939)

- 1- Tanc republicà al front de l'Ebre
- 2- El 5è Cos de l'Exèrcit creuant el riu Ebre a les ordres del tinent coronel E. Líster

3- M. Navarro Ballesteros, director de *Mundo Obrero*, afusesellat a Madrid el maig de 1940, E. Líster, F. Anton, General al front del Centre i D. Ibarruri, al front de l'Ebre

7- La Guerra Civil Espanyola. Les Brigades Internacionals

- 1- Insígnia de les Brigades Internacionals
- 2- Escrit en homenatge a un any de lluita de les Brigades Internacionals (1936-1937) pel Comitè de redacció: Peter Kast, Juanita i Turai

8- La Guerra Civil Espanyola. Fotografies de presoners republicans

- 1- Presoners republicans en un carrer de Sevilla
- 2- Presoners en fila detinguts a Sevilla
- 3- Detenció de republicans (1939)
- 4- Detenció de republicans a les seves cases
- 5- Dona amb un llençol blanc davant de casa seva

9- La Guerra Civil Espanyola. Fotografies dels camps de concentració

- 1- Castell de Montgrand (Marsella). Dones i nens espanyols s'hi refugiaren esperant una oportunitat per marxar de França
- 2- Republicans al camp de Saint Ciprien
- 3- Nens refugiats a França
- 4- Senegalesos a cavall al camp de Saint Ciprien
- 5- Vista general del camp de Siant Ciprien
- 6- Presoner republicà davant d'una cel·la al camp de Saint Ciprien
- 7- El port de Sète (França) amb barques i refugiats republicans

10- La Guerra Civil Espanyola. Fotografies de diversos personatges

- 1- El fotògraf Faustino Mayo amb una càmera a Madrid l'any 1936
- 2- El pilot, fotògraf i sargent de la República Espanyola, Francisco Mayo
- 3- Fotografia aèria de la presó Model de Madrid de Francisco Mayo (inèdita): els presos polítics amb el puny alçat formen una estrella; entre ells hi havia F. Largo Caballero, R. Ilopis, W. Carrillo, P. Tomàs i R. Lamoneda (1936)
- 4- Fotografies de Raimundo Serrano, nomenat l'any 1936 pel Front Popular responsable d'organització de les Milícies a Guadalajara (fotografie del seu nomenament, vestit de milià i cantant amb un grup d'amics)
- 5- Dolores Ibárruri (la Pasionària) en un miting celebrat el 29 febrer 1936 a la plaça de braus de Madrid
- 6- Fotografies diverses de Francisco Bayo (volant cap a Cabrera, amb uniforme de capità, acta d'una reunió de tècnics militars a bord del "Ciudad de Cádiz" (17 agost 1936) lloant el valor del capità Bayo a Mallorca i de a l'actualitat (1999), Tinent Coronel i professor de l'Escuela de Aviación Mexicana de Guadalajara)
- 7- Federico García Lorca, una de les primeres víctimes del franquisme
- 8- José Díaz, Secretari General del PCE

AG (Exp. Mèxic). 4

1- Vaixells republicans amb refugiats espanyols

- 1- Llistat de vaixell republicans amb refugiats arribats a Mèxic durant els anys 1939 – 1942
- 2- Vaixell carregat de refugiats onejant la bandera republicana (1939)
- 3- Tres fotografies del Sinaia navegant

2- Sinaia. Fotografies diverses de Francisco Mayo al Sinaia (Francisco Mayo – Archivo Nacional de la Nación)

- 1- Francisco Mayo a la coberta del Sinaia
- 2- Francisco Mayo al seu camarot

3- Sinaia. Fotografies diverses (Francisco Mayo – Archivo Nacional de la Nación)

- 1- Homes afaitant-se
- 2- Dos infants
- 3- Home amb un infant a les espatlles
- 4- El matrimoni Josefina Bonilla i José Pérez
- 5- Quatre persones conversant
- 6- Susana Gamboa a coberta. Responsable de l'expedició, promogué tota una sèrie d'activitats a bord, d'entre les quals sorgí un diari a càrrec de Juan Rejano, Manuel Andújar, Peinador i altres
- 7- Home gran fumant en pipa
- 8- Dona donant de menjar a un infant
- 9- Grup de gent
- 10- Matrimoni amb un infant a coll
- 11- Matrimoni
- 12- Homes saludant amb mocadors algun altre vaixell
- 13- Dona amb un infant adormit
- 14- Dos homes i un infant menjant

4- Sinaia. Fotografies diverses de l'arribada a Veracruz, 13 juny 1939 (Francisco Mayo – Archivo Nacional de la Nación)

- 1- Nens i homes aplaudint
- 2- Vista del port de Veracruz i el Sinaia amb la bandera republicana hissada
- 3- Vista del port de Veracruz
- 4- Banda del 5è. Regiment (Madrid) tocant a l'arribada del Sinaia a Veracruz
- 5- Desembarcament a Veracruz
- 6- Multitud de gent rebent els exiliats del Sinaia
- 7- Vista del Sinaia i dels molls de Veracruz plens de gent
- 8- Vista del Sinaia amb la coberta plena de gent
- 9- Vista del Sinaia i del Vicente Lombardo donant-li la benvinguda a Mèxic

5- Sinaia. *Sinaia : Diario de la primera expedición de republicanos españoles a México*

- 1- Poema publicat a *Sinaia*

- 2- "Al cumplir sus 80 años. Unas manifestaciones de Don Antonio Zozaya", article publicat a *Sinaia*
- 3- Collage de diversos articles publicats al *Sinaia*

AG (Exp. Mèxic). 5

1- Rostres i testimonis. Fitxes del Registro de Extranjeros del Servicio de Migración de Mèxic

1- Diverses fitxes de refugiats polítics espanyols arribats a Mèxic a bord dels vaixells *Sinaia*, *Santo Domingo*, *Ipanema* o amb passaport diplomàtic al llarg de 1939 i 1940

2- Rostres i testimonis. Fotografies de diversos refugiats espanyols a Mèxic

- 1- Alfonso Reyes, Ambaixador de Mèxic al Brasil els anys 1936 – 1939
- 2- Adolfo Sánchez Vázquez, filòsof. Arribà a Mèxic amb el vaixell *Sinaia*
- 3- Bartolomeu Costa Amic, militant exiliat del POUM, fundador de l'editorial *Costa Amic* a Mèxic
- 4- Rafael Segovia, polític, exiliat a Mèxic a l'edat de 12 anys. [Dues fotografies]
- 5- Francisco Mayo, fotògraf. Arribà a Mèxic amb el vaixell *Sinaia*
- 6- Francisco Mayo i Lázaro Cárdenas
- 7- Luís Suárez, periodista mexicà i un dels fundadors de la Federació Latinoamericana de Periodistas (FELAP), i Dolores Ibarruri (La Pasionaria)
- 8- Santiago Genovés, antropòleg. Va estar en un camp de concentració a València i s'exilià a Mèxic amb 15 anys. [Dues fotografies]
- 9- Vicente Carbonell, matemàtic
- 10- Manuel Andújar, escriptor. Militant del PCE, arribà a Mèxic amb el *Sinaia* després de passar pel camp de Saint Ciprien. Fou gerent de l'editorial Fondo de Cultura Económica
- 11- Francisco Giral, químic fill de José Giral
- 12- Walter Reuter, fotògraf alemany. Excombatent de la Guerra Civil espanyola, després de passar per diversos camps de concentració s'exilià a Mèxic l'any 1942
- 13- Wenceslao Roces, intel·lectual asturià, militant del PCE. S'exilià a Mèxic l'any 1943
- 14- Ramon Gaya, pintor. Arribà a Mèxic l'any 1940
- 15- Juan Comas, antropòleg i funcionari de la República. Arribà a Mèxic a finals de l'any 1939
- 16- José Puche, metge i Director General de Sanitat durant la Guerra Civil. Arribà a Mèxic l'any 1939 per fer-se càrrec del Comité de Ayuda a los refugiados Españoles (SERE)
- 17- Ricardo Vinos, matemàtic (?)
- 18- Emiliano Avilés (?)
- 19- Jorge Martínez Feduchy (?) [Quatre fotografies]
- 20- Els germans Francisco, Julio i Cándido Mayo
- 21- Diverses dones de l'exili
- 22- Ofelia Guilmín, actriu

- 23- Carlos Roces y Carmen Dorronsoro (?)
- 24- Angelita Prieto (?)
- 25- Luís Cabrera, científic
- 26- León Felipe, poeta. Arribà a Mèxic l'any 1938
- 27- José de Tapia, mestre afiliat a la FAI. Arribà a Mèxic l'any 1948 després de passar pels camps de Bacarès, Argelés i Saint Ciprien i de treballar a París amb el quàquers
- 28- Ricardo Castellote, arribà a Mèxic amb el vaixell Flandes l'abril de 1939
- 29- Conxa Fronjosa i Ferran Sala
- 30- Olivier Herrera Garcia, soldat republicà mort l'any 1948. [Fotografia i poema d'homenatge del seu fill Olivier Herrera Marin]
- 31- Leonor Sarmiento, escriptora. Arribà a Mèxic l'any 1952 després de passar per França i Cuba
- 32- Joaquín Díez-Canedo, editor. Fou ambaixador del govern de la República Espanyola a Argentina. Arribà a Mèxic l'any 1938
- 33- Adolfo Sánchez Vázquez, poeta i filòsof. Arribà a Mèxic l'any 1939
- 34- Lluís Buñuel i Federico García Lorca en un avió biplà. Luís Buñuel, cineaste, arribà a Mèxic l'any 1947 després de passar uns anys (1939-1947) als Estats Units
- 34- Diversos personatges sense identificar

3- Rostres i testimonis. Testimonis de l'exili espanyol a Mèxic

- 1- Fotografia de la maleta de José Giral, President del Govern el 1936 i entre 1945-1947. Arribà a Mèxic l'any 1939
- 2- Diverses fotografies de dones exiliades espanyoles treballant
- 3- Fotografies i testimoni de Juan rejano, poeta i periodista. Arribà a Mèxic amb el Sinaia l'any 1939
- 4- Fotografies i testimonis sobre les seves primeres impressions en arribar a Mèxic de diversos exiliats: Juana Santacruz, Enrique Guarner, Mercedes S. de Prats, Néstor de Buen, Lorenzo de Rodas, etc.